

ประกาศจังหวัดร้อยเอ็ด

เรื่อง รายชื่อผู้ที่ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ
ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๖/ว ๑๔ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ ได้กำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในตำแหน่งระดับควบ และมีผู้ทรง
ตำแหน่งนั้นอยู่ โดยให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ประเมินบุคคล
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ อ.ก.พ. กรม กำหนด นั้น

จังหวัดร้อยเอ็ดได้คัดเลือกข้าราชการผู้ผ่านการประเมินบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินผลงาน
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (ตำแหน่งระดับควบ) จำนวน ๑ ราย ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือก	ส่วนราชการ
๑.	นางกฤตยาภรณ์ ใจสาหัส	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โรงพยาบาลสุวรรณภูมิ กลุ่มงานการพยาบาล งานการพยาบาลผู้ป่วยใน

รายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ผู้ผ่านการประเมินบุคคล เพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น จัดส่งผลงานประเมินตามจำนวน
และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประเมินผลงานกำหนด ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้ที่ผ่าน
การประเมินบุคคล หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ที่ผ่านการประเมินบุคคลยังไม่ส่งผลงานจะต้องขอรับ
การประเมินบุคคลใหม่ อนึ่ง หากมีผู้ใดจะทักท้วงให้ทักท้วงได้ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายชัยวัฒน์ ชัยเวชพิริญ)
รักษาราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

บัญชีรายละเอียดแบบท้ายประกาศจังหวัดร้อยเอ็ด
 เรื่อง รายชื่อผู้ที่ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ
 ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับ ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ส่วนราชการ/ ตำแหน่งเดิม	ตำแหน่ง เลขที่	ส่วนราชการ/ตำแหน่ง ที่ได้รับการคัดเลือก	ตำแหน่ง เลขที่	หมายเหตุ
๑	นางกฤติยากรณ์ ใจสาหัส	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โรงพยาบาลสุวรรณภูมิ กลุ่มงานการพยาบาล งานการพยาบาลผู้ป่วยใน พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ	๒๒๕๒๔๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โรงพยาบาลสุวรรณภูมิ กลุ่มงานการพยาบาล งานการพยาบาลผู้ป่วยใน (ด้านการพยาบาล)	๒๒๕๑๗๐	เดือนธันวาคม ๑๐๐%

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

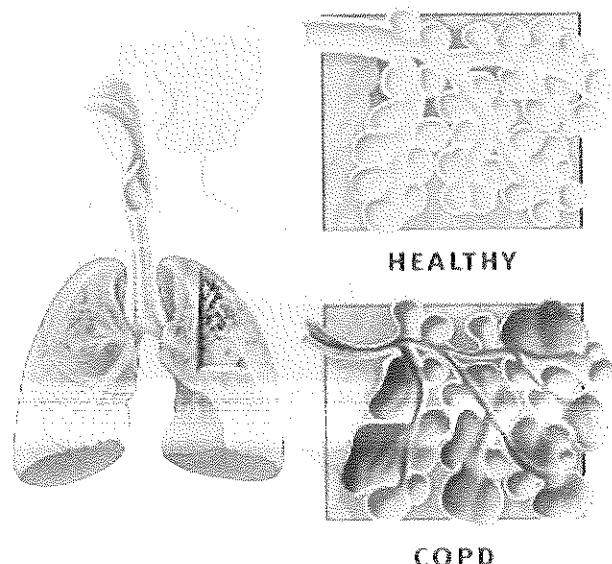
๓. ชื่อผลงาน การพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง :กรณีศึกษา พ.ศ.๒๕๖๕

๔. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ๒๖-๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕

๕. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเขียวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๕.๑ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD)

กายวิภาคศาสตร์และสิริวิทยา

รูปภาพที่๑ แสดงกายวิภาคศาสตร์ของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

ที่มา: <https://www.daviddarling.info/encyclopedia/C/chronic obstructive pulmonary disease.html>.
(ค้นหาวันที่ ๑๑ พ.ย. ๒๕๖๕)

ความหมาย

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง หรือ COPD (Chronic Obstructive Pulmonary Disease) หมายถึงโรคซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ ทางเดินลมหายใจมีการอุดกั้นอย่างถาวร เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงภายในหลอดลม หรือในเนื้อปอดทำให้หลอดลมตีบแคบลงการดำเนินของโรคค่อยๆ เลวงโดยไม่กลับคืนสู่สภาพปกติ ความจุของปอดจะเพิ่มขึ้นและอัตราการไหลของอากาศขณะหายใจออกจะช้าลงและลำบากกว่าหายใจเข้า

อุบัติการณ์เกิดของโรค

อุบัติการณ์ของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (Chronic Obstructive Pulmonary Disease: COPD) เป็นสาเหตุ สำคัญของอัตราการเจ็บป่วยและอัตราการตายของประชากรทั่วโลกจากสถิติขององค์การอนามัยโลกพบว่า ปัจจุบันมีผู้ป่วยที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังประมาณ ๒๑๐ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของประชากรในวัยผู้ใหญ่และคาดว่า จะเป็นสาเหตุการตายอันดับที่๓ของประชากรโลกในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (WHO, ๒๐๐๘) สถิติของประเทศไทยใน

ปัจจุบันยังคงมีจำนวนผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จากอุบัติการณ์การเกิดโรคพบว่า โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นอัตราการตายและการเจ็บป่วยเรื้อรังอันดับที่สี่ของประเทศไทย และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นลำดับที่สามในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ (Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease, ๒๐๐๙) สำหรับในประเทศไทย จากสถิติของบัญชีจำแนก ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พบร่วม ๔๖๗ ราย ของโรคปอดอุดกั้นทางเดินหายใจเป็นกลุ่มสาเหตุ การตายในอันดับที่ ๕ จาก ๑๐ อันดับแรกของประเทศไทย จำกจำนวนประชากร ๒๖,๑๖๖ ราย และคิดเป็นอัตราการตายได้ร้อยละ ๔๑.๒ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ จากรายงานจำนวนผู้ป่วยนอก (งว. ๕๐๙) ตามกลุ่มสาเหตุความเจ็บป่วยทั้งประเทศ และรายการ (ไม่รวมกทม.) คิดเป็นอัตรา ร้อยละ ๔๘.๑๖ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ ราย ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้ประมาณการความชุกของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจากปี พ.ศ. ๒๕๕๓ -๒๕๕๕ ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๒,๒๖๘ ต่อประชากร หนึ่งแสนคน เป็น ๗,๐๓๕ ต่อประชากร หนึ่งแสนคน และมีความรุนแรงของปัญหาอย่างต่อเนื่อง (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, ๒๕๕๓) โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (Chronic Obstructive Pulmonary Disease: COPD) หมายถึง โรคที่มีการอุดกั้นทางเดินหายใจโดยทั่วไปมักจะรวมถึง โรคสองโรคของระบบทางเดินหายใจ โรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง (Chronic bronchitis) และโรคถุงลมโป่งพอง (Pulmonary emphysema) โดยมีลักษณะเป็น Progressive, Not fully reversible airflow limitation ซึ่งเป็นผลจาก การระคายเคืองเรื้อรังต่อปอดจากฝุ่นและก้าชพิษซึ่งได้แก่ ควันบุหรี่ทำให้เกิด Abnormal inflammatory response ทั้ง ในปอดและระบบอื่น ๆ ของร่างกาย และมักจะพบทั้งสองโรครวมกันในผู้ป่วยส่วนใหญ่และแยกออกจากกันได้ยาก (คณะกรรมการพัฒนาแนวปฏิบัติการสาธารณสุข โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง, ๒๕๕๓) ซึ่งมีลักษณะของการอุดกั้นของทางเดินหายใจ และมีโอกาสจะเป็นมากขึ้น ตามระยะเวลาการเจ็บป่วย และไม่กลับสู่สภาพปกติ ซึ่งการอุดกั้นทางเดินหายใจนี้จะ เกิดขึ้นช้า ๆ ค่อยเป็นค่อยไป และอาจดีขึ้นได้บ้างจากการใช้ยาขยายหลอดลม (สมาคมอุรเวช์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘; คณะกรรมการพัฒนาแนวปฏิบัติบริการสาธารณสุข โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง, ๒๕๕๓; Canadian Lung Association, ๒๐๐๔) ซึ่งโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง (Chronic bronchitis) เป็นภาวะที่มีการสร้าง เสมหะเพิ่มขึ้นในหลอดลม ผู้ที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจะมีอาการไอบ่อย อย่างน้อยเป็นเวลา ๓ เดือนใน ๑ ปี ติดต่อกันเป็นเวลา ๒ ปีโดยไม่ได้มีสาเหตุอื่นซึ่งกันมาทำให้ผู้ที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง เกิดอาการไอ (สมาคมอุรเวช์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘; คณะกรรมการพัฒนาแนวปฏิบัติบริการ สาธารณสุข โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง, ๒๕๕๓) และโรคถุงลมโป่งพอง (Emphysema) เป็นภาวะที่มี การทำลายของ ถุงลม ปอดทำให้บริเวณถุงลมบริเวณปลายต่อของหลอดลมฟอยส่วนปลาย (Terminal bronchiole) มีการโป่งพองกว่าปกติ และ มีการทำลายของผนังถุงลมด้วย ซึ่งทำให้ความยืดหยุ่นของเนื้อปอด (Elastic recoil) ลดลง (สมาคมอุรเวช์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘)

สาเหตุของโรค/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรค

สาเหตุที่แท้จริงยังไม่ทราบแต่เชื่อว่าปัจจัยต่างๆ ที่คิดว่ามีผลทำให้เกิด คือ

๑. การสูบบุหรี่ มีข้อมูลหลายอย่างที่แสดงถึงความเกี่ยวพันระหว่างการสูบบุหรี่กับโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง เป็นต้นว่า

๑.๑ สถิติโรคนี้เพิ่มขึ้นได้สัดส่วนกับปริมาณการสูบบุหรี่

๑.๒ โรคนี้พบในหมู่ประชากรที่สูบบุหรี่สูงกว่าหมู่ประชากรที่ไม่สูบบุหรี่ ยิ่งกลุ่มสูบบุหรี่จัดก็ยิ่งพบมากขึ้น ตามสัดส่วนโดยเฉลี่ยจะพบโรคนี้ในหมู่ประชากรที่สูบบุหรี่จัด (เกินกว่าสองซองต่อวันเป็นเวลา ๒๐ ปี) ประมาณ ๗๕ เท่า ของหมู่ประชากรที่ไม่สูบบุหรี่

๒. ผลกระทบทางอากาศ ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบทางอากาศกับโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังไม่ค่อยชัดเจนเท่ากับบุหรี่ เพราะสารระคายเคืองต่างๆ ที่ปราภูในบรรยายศึกษาไม่มากเท่ากับที่พบในควันบุหรี่ ข้อมูลทางสถิติซึ่งพิจารณาเป็นหลักฐานสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบทางอากาศเกิดขึ้นนั้น มีมากกว่าในชนบทใหญ่ๆ เช่นว่าชัลเฟอร์ได้ออกไซด์ซึ่งเกิดจากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงประเภทถ่านหินในโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้การกำเริบของโรคบ่อยขึ้นในช่วงเวลาที่ความเข้มข้นของชัลเฟอร์ได้ออกไซด์ ในบรรยายศึกษามีสูงขึ้น และอัตราการตายของโรคพบมากขึ้นในช่วงเวลาที่มีชัลเฟอร์ได้ออกไซด์มากขึ้น

๓. การขาดแคลนfa ๑ แอนติทริพซิน (Alpha ๑ antitrypsin) แอลฟ่า ๑ แอนติทริพซิน เป็นโปรตีน ที่สร้างจากตับมีค่าประมาณ ๒๔๐ mg.% มีคุณสมบัติต้านฤทธิ์ของเอนไซม์ซึ่งอยู่ในตับต่างๆ เช่น ทริพซิน คอลลา�ีนส์ (Trypsin Collagenase) และอีลัสเตส (Elastase) บางคนจึงเรียกว่า แอลฟ่า ๑ แอลติไพรเทียส หน้าที่โปรตีนชนิดนี้ เกี่ยวข้องกับการเกิดถุงลมโป่งพอง อย่างไรยังไม่ทราบแน่ชัดแต่เชื่อว่าโปรตีนดังกล่าวช่วยบังคับการทำงานเนื้อเยื่อ ซึ่งอาจจะเกิดมากเกินไปในขณะที่มีการอักเสบของหลอดลม การขาดโปรตีนชนิดนี้จึงเชื่อว่าทำให้เกิดการทำลายของหลอดลมและผนังถุงลมมากขึ้นในขณะที่มีการอักเสบและเกิดถุงลมโป่งพองตามมา

๔. การติดเชื้อ ผู้ป่วยที่เป็นหลอดลมอักเสบเรื้อรัง มักมีประวัติติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนบนบ่อยๆ การอักเสบทำให้มีการทำลายเยื่อบุผิว เกิดเป็นแผลเป็นและขันใต้เยื่อบุผิวน้ำขึ้นทำให้หลอดลมตีบแคบถาวร

๕. อายุ เมื่ออายุมากขึ้น ความยืดหยุ่นของเนื้อปอดน้อยลงโดย自然 เนื่องจากคอลลาเจนที่ช่วยทำให้หลอดลมฟอยไม่แฟบขณะหายใจออกทำให้น้ำที่น้อยลง

อาการและการแสดงของโรค

อาการของ COPD พัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปในเวลาหลายปี ในช่วงแรกอาจไม่มีอาการใดๆ มีอาการเพียงเล็กน้อย หรือมีอาการແยื่องเมื่อโรคทวีความรุนแรงขึ้น และอาการอาจกำเริบเป็นระยะเฉลี่ยปีละ ๑-๒ ครั้ง และอาจทำให้ทรุดป่วยทันทีทันใด ทั้งนี้ ความรุนแรงของอาการในผู้ป่วยแต่ละรายขึ้นอยู่กับความเสี่ยหายนของปอดด้วยโดยการของ COPD ที่พับได้บ่อย ได้แก่ อาการหอบ โดยเฉพาะเวลาต้องออกแรงหรือทำกิจกรรมจำวันไอหรือไอเรื้อรัง มีเสมหะเหนียวข้นปริมาณมากหายใจลำบาก มีเสียงหวัดในลำคอตลอดเวลาเกิดการติดเชื้อที่ปอดบ่อยๆ อาการอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าโรคเริ่มรุนแรง แต่อาจพบรอยด้วยนัยน์ตา เช่น น้ำหนักลด แขนขา หรือข้อเท้าบวม กล้ามเนื้ออ่อนแรง เจ็บแน่นหน้าอก ไอเป็นเลือด เป็นต้น หากพบอาการรุนแรงดังกล่าว หรืออาการที่เป็นอยู่รุนแรงขึ้นจนกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงพูดหรือหายใจลำบาก ปากและเล็บเปลี่ยนเป็นสีม่วง หัวใจเต้นเร็ว ไม่มีอาการดีนตัว

การวินิจฉัยโรค

เนื่องจากอาการหรืออาการแสดงไม่ได้จำเพาะเฉพาะจะงดังนี้ ต้องอาศัยการซักประวัติ การตรวจร่างกาย และการตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม จึงจะสามารถวินิจฉัยและบอกความรุนแรง หรือภาวะแทรกซ้อนของโรคได้

๑. ประวัติอาการ

๑.๑ ประวัติการสูบบุหรี่ หรือทางเดินหายใจได้รับการระคายเคือง มีประวัติการเป็นโรคทางเดินหายใจมา ก่อน เช่น การติดเชื้อ การแพ้ ประวัติการไอเรื้อรัง ประวัติบุคคลในครอบครัวเป็นโรคทางเดินหายใจ ประวัติหนื่อย ง่ายกว่าปกติ และประวัติมีอาการอ่อนเพลีย

๑.๒ ประวัติอาการของการหายใจลำเหลว ได้แก่ ปวดศีรษะ หัวใจเต้นแรง หงุดหงิด ฉุนเฉียว มือสั่น กังวล ความจำเสื่อม ง่วงซึม เวียนศีรษะ ความรู้สึกสับสน อาจชาและหมดสติได้

๑.๓ ประวัติการเบื้องอาหาร ท้องอืดเฟ้อ น้ำหนักลด อาการของหัวใจข้างขวา เช่น ปวดใต้กระดูกอก

๑.๔ ประวัติการใช้ยาเกี่ยวกับทางเดินหายใจ เช่น ยาขยายหลอดลมทั้งชนิดรับประทานสูดดมและสเปรย์

๒. การตรวจร่างกาย

๒.๑ ผิวขาวเยี่ยคล้ำ เนื่องจากโลหิตพร่องออกซิเจนมีความอิ่มตัวออกซิเจนต่ำ

๒.๒ การหายใจเกิน เป็นลักษณะการหายใจแรง ผู้ป่วยจะห่อปากหายใจออก นั่งตัวโดยม้าข้างหน้า และ วางแขนบนที่พัก เช่น หัวแขนกับเก้าอี้หรือโต๊ะ และใช้กล้ามเนื้อสเตอร์โนโคล็อตมาสตอยด์ และตราปีเขียวสีขาวหายใจ อาจมีผิวขาวเป็นสีชมพู

๒.๓ การหายใจน้อยกว่าปกติ มีลักษณะการหายใจแฝ่า ผู้ป่วยมักมีผิวขาวเยี่ยคล้ำ

๒.๔ ลูกกระเดือกเคลื่อนที่มากกว่าปกติ เกิดจากขณะหายใจเข้าหลอดลมถูกดึงลงมากกว่าปกติ ประกอบ กับกระดูกหน้าอกถูกยกรสูงขึ้น จึงมองเห็นลูกกระเดือกเคลื่อนขึ้นลงตามการหายใจ

๒.๕ อกถังเบียร์ เกิดจากมีอาการคันในปอดมากเกินไป

๒.๖ มีการบุ่มของแข้งเหนือกระดูกไหปลาร้า และช่องระหว่างซี่โครงขณะหายใจเข้าเกิดจากความดันใน โพรงเยื่อหุ้มปอดลดต่ำมากขณะหายใจเข้า แสดงว่ามีการอุดกั้นของทางเดินหายใจส่วนล่างอย่างรุนแรง

๒.๗ ลักษณะคล้ายกลุ่มหลอดโลหิตดำ สุปรีเรียร์และอินฟีเรียร์ วินา ค่าว่า อุดกั้นเรื้อรัง คือ บวมที่หน้า คอ อกส่วนบนและขาทั้งสองข้าง ผิวหายใจเร็วเหล่านี้เยี่ยคล้ำ หลอดโลหิตดำจุกๆ ไป เห็นได้ชัดเจนขณะหายใจออก เกิดจากความดันในช่องthroat ของถุงลมสูงขึ้น และยังทำให้หลอดโลหิตดำบริเวณthroat แคบและห้องโป่งพอง เนื่องจากความดันใน ช่องthroat มากทำให้โลหิตดำไหลกลับเข้าหัวใจห้องขวาลำบาก

๒.๘ การเคลื่อนไหวของthroat จะลดลงในโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรังและมากขึ้นในโรคถุงลมโป่งพอง

๒.๙ คำลำไได้หลอดลมค่อส่วนหนึ่งกระดูกหน้าอกสั้นลง และหลอดลมคօกระดูกเนื่องจากหลอดลมถูกดึง ลงต่ำและปอดพองมากดันกระบังลมต่ำลง หัวใจถูกดึงตามลงไปด้วยทำให้ออกร้าวท้องไปแบบกับหลอดลมใหญ่ข้างซ้าย เมื่อออกร้าวท้องตัวเดินตามการบีบตัวของหัวใจห้องซ้ายก็จะกดให้หลอดลมใหญ่ข้างซ้ายต่ำลงเป็นจังหวะด้วย นอกจากนี้ ยังคงคำได้การเคลื่อนไหวของthroat ตามการหายใจลดน้อยลงด้วย

๒.๑๐ การเคาะthroat จะพบช่วงการเคลื่อนไหวกระบังลมสั้นกว่าปกติ เคาะได้ยินเสียงก้องทั้งthroat ของ บริเวณทึบที่หัวใจจะตอบและเสียงทึบของตับต่ำกว่าทำແเน่งปกติ

๒.๑๑ การตรวจโดยการฟังจะพบเสียงหวีด เสียงหายใจเข้าเบาทั่วบริเวณปอดเสียงหายใจอย่างกว่า ปกติ เสียงกรีบแกร็บ จะได้ยินตลอดเมื่อหายใจเข้า

การรักษาโรคและข้อมูลเกี่ยวกับยาที่ใช้ในการรักษา

๑. ขยายหลอดลม เพื่อให้ขับเสมหะออกได้สะดวกขึ้น และช่วยทำให้หลอดลมสะอาดโดยจัดทำระบบหายใจให้สามารถหายใจได้ดีขึ้น ยาที่ทำให้เสมหะอ่อนตัวและยาพอกคอร์ติโคสเตอรอยด์ เป็นต้น ยาขยายหลอดลมที่มีใช้ คือ

๑.๑ ฟิโอลิน มีอันตรายสูงจึงยากแก่การใช้ ในระหว่างการใช้ควรตรวจหาระดับของยาในโลหิตด้วย

๒.๒ ยากระตุนเบต้า เช่น เทอร์บิวตาน และชาลนิวตานอล ควรใช้ยาพ่นเท่านั้น เพราะถ้าใช้แล้วจะออกฤทธิ์เร็วและมีความปลอดภัยสูง

๒.๓ ไอพราโนเพรย์ โพรเมต ใช้พ่น มีรายงานว่า “ได้ผลดีกว่ายากระตุนเบต้าเล็กน้อยในผู้ป่วยที่ใช้ได้ผลแต่ในผู้ป่วยส่วนใหญ่ก็ใช้มีได้ผลเช่นกัน

๒. ช่วยระบบอาการหายใจและการหายใจ โดยใช้เครื่องช่วยหายใจชนิดความดันบวกเป็นระยะสั้นๆ และให้ออกซิเจนขนาดต่ำๆ การให้ออกซิเจนเพื่อเพิ่มความดันของออกซิเจนในอากาศหายใจเข้า จะทำให้ผู้ป่วยหายใจเอากออกซิเจนเข้าไปได้มากขึ้นโดยออกแรงเท่าเดิม การให้ออกซิเจนมี ๒ แบบ คือ การให้ระยะสั้นๆ เมื่อมีอาการแทรกซ้อน และการให้ระยะยาวเพื่อให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีชีวิตยืนยาวขึ้น

๓. หลีกเลี่ยงและบรรเทาอาการระคายเคืองของทางเดินหายใจโดยแนะนำให้ดูสูบบุหรี่หลีกเลี่ยง อาการเย็นมากๆ เพราะอากาศเย็นมากๆ ทำให้หลอดลมหดเกร็งตัว แนะนำผู้ป่วยให้หลีกเลี่ยงอากาศสกปรก สารเคมี ฝุ่นละอองต่างๆ

๔. การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ การติดเชื้อทำให้ปอดถูกทำลายมากขึ้น และมีเสมหะมากขึ้น การระบบอาการหายใจถูกจำกัด ผู้ป่วยอาจเสียชีวิตได้ ควรให้ยาปฏิชีวนะตามชนิดของเชื้อ และให้หลีกเลี่ยงจากผู้ป่วยติดเชื้อของทางเดินหายใจส่วนบน

๕. การรักษาอาการแทรกซ้อน เมื่อเกิดภาวะแทรกซ้อนซึ่งทำให้สมรรถภาพของปอดเสื่อมลงหรือทำให้ร่างกายต้องการออกซิเจนมากขึ้น หรือหื้งสองอย่างร่วมกัน ผู้ป่วยก็จะมีอาการมากขึ้น เช่นการติดเชื้อที่ระบบการหายใจ ไอมีเสมหะในหลอดลมมากขึ้น หัวใจวาย ประสาทส่วนกลางถูกกดจากยา ภาวะมีล้มในโพรงเยื่อหุ้มปอด เมื่อเกิดอาการแทรกซ้อน ถ้ารุนแรงมากผู้ป่วยอาจจะหายใจเองไม่เพียงพอ กับความต้องการของร่างกาย จะเกิดภาวะการณ์หายใจล้มเหลว โดยมีความดันส่วนของออกซิเจนในโลหิตแดงต่ำลง และคาร์บอนไดออกไซด์สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าไม่รีบแก้ไขผู้ป่วยจะเสียชีวิตในเวลาอันสั้น ภาระการณ์หายใจล้มเหลวในผู้ป่วยเหล่านี้จะต้องช่วยเหลือโดยใช้เครื่องช่วยหายใจ

กรณีศึกษา: การพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

ข้อมูลทั่วไป

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ ผู้สูงอายุชายไทย อายุ ๗๖ ปี สถานภาพสมรส คู่ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนาพุทธ
อาชีพเกษตรกร ระดับการศึกษาสูงสุด ประถมศึกษาปีที่ ๔
ที่อยู่ปัจจุบัน ๑๒๒ หมู่ ๘ ตำบลทันกง อําเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
วันที่รับไว้ในโรงพยาบาล ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ (๑๕.๒๖ น.)

๒. อาการสำคัญที่มาโรงพยาบาล

ไอ หายใจหอบ เป็นมา ๒ วัน

๓. ประวัติการเจ็บป่วยปัจจุบัน

๒ วันก่อน ไอมาก มีเสมหะสีขาว หายใจหอบหน่อย พ่นยาของที่บ้าน อาการไม่ทุเลาจึงมาโรงพยาบาล

๔. ประวัติการเจ็บป่วยในอดีต

มีประวัติเป็นโรค COPD ไม่ขาดยา มีอาชีพ เกษตรกร ไม่เคยแพ้ยา สูบบุหรี่มาก(ยาเส้น)วันละ ๒๐-๓๐ นวนเป็น
เวลาหลายกว่า ๒๐ ปี ไม่ดื่มสุรา

สภาพร่างกายผู้ป่วยแกร่งรับ รู้สึกตัวดี สีหน้าวิตกกังวล พูดคุยได้ไม่ชัดเจน บ่นหอบเหนื่อย หายใจลำบาก
วัดสัญญาณชีพแกร่งรับ อุณหภูมิร่างกาย ๓๖.๗ องศาเซลเซียส ชีพจร ๙๖ ครั้ง/นาที หายใจ ๒๘ ครั้ง/นาที ความดัน
โลหิต ๑๐๘/๗๑ มิลลิเมตรปรอท (แขนขวา) O₂ sat Room Air = ๙๔-๙๕ %

๕. ประวัติการเจ็บป่วยในครอบครัว

ไม่มีบุคคลใดในครอบครัวมีประวัติเป็นโรคเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคหอบหืด โรคเบาหวาน
วัณโรค โรคทางพันธุกรรม และไม่มีประวัติโรคจิต โรคประสาท

๖. แผนการดำเนินชีวิต

ตื่นนอนประมาณ ๐๕.๐๐ น. ทำกิจวัตรประจำวัน ลูกจัดเตรียมอาหารเข้าให้ รับประทานอาหารเช้าประมาณ
๐๕.๓๐น.แล้วออกไปทำงานทำสวนทั่วไป เวลาประมาณ ๑๓.๐๐น.พักรับประทานอาหารกลางวัน หลังจากนั้นก็ไปนา หรือ
พักผ่อนต่อ รับประทานอาหารเย็นประมาณ ๑๕.๐๐ น.แล้วดูรายการโทรทัศน์ หรือพูดคุยกันในครอบครัว เข้านอน
ประมาณ ๑๙.๐๐ น. ไม่เคยใช้ยานอนหลับ

๗. สุขนิสัยส่วนบุคคล

อาหาร

รับประทานข้าวเหนียวเป็นประจำ รับประทานอาหารพื้นบ้าน รสเดิม ดื่มน้ำประมาณ
วันละ ๑ ลิตร สูบบุหรี่ประจำวันละ ๒๐-๓๐ นวน ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบยาเสพติด

การนอนหลับพักผ่อน

กลางคืนนอนหลับวันละ ๗ - ๘ ชั่วโมง ไม่นอนกลางวัน

การออกกำลังกาย

ไม่ออกกำลังกาย

การขับถ่าย

ถ่ายอุจจาระปกติวันละ ๑ - ๒ ครั้ง ปัสสาวะวันละ ๒-๓ ครั้ง

กลางคืน วันละ ๑ ครั้ง

๘. สัมพันธภาพในครอบครัว

อาศัยอยู่ที่บ้านกับครอบครัว ภรรยาและลูก ในครอบครัวรักใคร่กันดี มีบ้านญาติอยู่ใกล้เคียง ไปมาหากันประจำ
บางครั้งจะรับประทานอาหารร่วมกัน

การประเมินสภาพและการตรวจร่างกาย

การประเมินสภาพแรกรับ

มาด้วยอาการ ไอ หายใจหอบ เป็นมา ๒ วัน

แรกรับ รู้สึกตัวดี สีหน้าวิตกง่วง พุ่คุยได้ไม่ชัดเจน บ่นหอบเหนื่อย หายใจลำบาก วัดสัญญาณชีพแรกรับ อุณหภูมิร่างกาย ๓๖.๗ องศาเซลเซียส ชีพจร ๘๖ ครั้ง/นาที หายใจ ๒๕ ครั้ง/นาที ความดันโลหิต ๑๐๘/๗๗ มิลลิเมตร proto (แขนขวา) O₂ sat Room Air = ๙๔-๙๕ %

การประเมินสภาพทั่วไป ชายไทยสูงอายุ วัย ๗๖ ปี รูปร่างผอม สูง ๑๖๐ ซม. น้ำหนัก ๕๒ กก.

ศีรษะและใบหน้า ผมสีดำเนลับขาว ศีรษะและใบหน้าสมมาตรกันทั้งสองข้าง
ไม่มีก้อน กดไม่เจ็บ หนาซีด เหงื่ออออก

ตา มองเห็นไม่ชัดเจน เยื่องบุตาเป็นสีชมพูจางๆ ตามไปเหลือง รูม่านตา
นิ่วปั๊กิริยาต่อแสงดีเท่ากันทั้งสองข้าง การเคลื่อนไหวปกติ

หู รูปร่างปกติ การได้ยินชัดเจน ไม่มีการอักเสบ ต่อมน้ำเหลืองไม่โต

จมูก ลักษณะจมูกอุ่นในแนวตรง การได้กลิ่นปกติ ไม่มีน้ำมูก หายใจเมื่อมูกبان

ช่องปาก มีฟันผุ ๒ ชี เหงือกและลิ้นเป็นสีชมพู ต่อมTHONซิลไม่โต

คอ หลอดลมอยู่ในแนวตรง ต่อมไหรอยด์ไม่โต ต่อมน้ำเหลืองบริเวณคอไม่โต ไม่มีคอกแข็ง

ตรวจและทางเดินอาหาร รูปร่างทรงอกมีหน้าอกโป่ง ทรงอกเคลื่อนไหวเท่ากันทั้ง ๒ ข้างขณะหายใจ
เข้าและหายใจออก เสียงการหายใจมีเสียง Wheezing ที่ปอดทั้ง ๒ ข้าง

หัวใจและหลอดเลือด หัวใจเต้นแรงไม่สม่ำเสมอ

หน้าท้องและทางเดินอาหาร ตับม้ามไม่โต ต่อมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบไม่โต ไม่มีริดสีดวงทวาร

ผิวนังและเล็บ ผิวน gereb มืดและเทาซีดเล็กน้อย

ระบบประสาท ประสาทคู่ที่ ๑ - ๑๒ ปกติ Motor กล้ามเนื้อแข็งแรงดี ไม่ลีบฟ่อ
การรับรู้ต่อความเจ็บปวดปกติ Reflex normal

กล้ามเนื้อและกระดูก กระดูกสันหลังอยู่ในแนวตรง เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อและร่างกายได้ดี ไม่มีข้อติด
ไม่มีข้อบวม

เต้านมและอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก ปกติ ไม่มีก้อน กดไม่เจ็บ ต่อมน้ำเหลืองบริเวณรักแร้ไม่โต อวัยวะเพศปกติ

สัญญาณชีพ

วันที่	T (C)	PR (ครั้ง)	RR (ครั้ง/นาที)	BP (mmHg)	O ₂ sat (RA)
๒๖/๑๐/๖๔					
๗๙.๐๐	สาม	๑๐๖	๒๖	๑๓๕/๗๒	๙๕
๒๒.๐๐	สาม.๑	สาม	๒๔	๑๒๘/๘๗	๙๕
๒๗/๑๐/๖๔					
๐๒.๐๐	สาม.๕	๙๐	๒๒	๑๒๑/๘๐	๙๕
๐๖.๐๐	สาม.๑	๗๐	๒๔	๑๕๖/๘๘	๙๖
๑๐.๐๐	สาม.๗	๙๐	๒๔	๑๒๐/๘๒	๙๖
๑๔.๐๐	สาม.๕	๑๐๐	๒๔	๑๔๐/๙๐	๙๗
๑๙.๐๐	สาม	๙๐	๒๒	๑๔๐/๘๗	๙๗
๒๒.๐๐	สาม.๕	๙๐	๒๒	๑๕๐/๘๒	๙๘
๒๘/๑๐/๖๔					
๐๒.๐๐	สาม.๕	๙๐	๒๒	๑๑๙/๘๐	๙๘
๐๖.๐๐	สาม.๕	๙๐	๒๒	๑๑๙/๙๕	๙๘

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (วันที่ ๒๖ ต.ค. ๒๕๖๔)

การตรวจ	ค่าปกติ	ผลการตรวจ	การแปลผล
Anion Gap	๕-๑๖	๖๕	สูง
GFR	มากกว่า ๖๐	๙๗.๖๖	ปกติ
Creatinine	๐.๖-๑.๓ mg/dl	๐.๖	ปกติ
BUN	๖.๐-๒๐.๐ mg/dl	๗.๗	ปกติ
Potassium	๓.๖๐-๕.๐๐ mmol/L	๔.๑๖	ปกติ
Sodium	๑๓๕-๑๔๕ mmol/L	๑๔๐.๓	ปกติ
Chloride	๑๐๑-๑๑๑ mmol/L	๑๐๔.๐	ปกติ
CO ₂	๒๑-๓๑ mmol/L	๒๒.๗๗	ปกติ

แปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

Anion Gap สูง พปดีในภาวะที่ได้รับกรดเกินทั้งจากภายในร่างกาย เช่น lactic acidosis จากการขาดออกซิเจน Ketoacidosis จากเบาหวาน หรือขาดอาหาร ภายนอกร่างกาย เช่น เมทานอล เอทิลีนไกලคลออล ชาลีไซเลต หรือภาวะไตวาย

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (วันที่ ๒๖ ต.ค. ๒๕๖๔)

การตรวจ	ค่าปกติ	ผลการตรวจ	การแปลผล
Hemoglobin	๑๒-๑๖ გ/dl	๑๒.๑	ปกติ
Hematocrit	๓๖-๔๘%	๓๙.๕	ปกติ
RBC count	๔.๒-๕.๕	๔.๗๖	ปกติ
Platelet count	๑๔๐-๔๐๐	๓๖๒	ปกติ
WBC count	๔.๕-๑๐	๖.๔๕	ปกติ
Lymphocyte	๒๐-๕๐	๒๗.๘	ปกติ
Monocyte	๑.๐-๑.๒	๑.๗	ต่ำเล็กน้อย
Neutrophil	๕๐-๗๕	๕๗.๘	ปกติ
Eosinophil	๐.๕-๕	๑.๐	สูง
Basophil	๐-๑	๐.๗	ปกติ
Normochromia	Normal	Normal	ปกติ
Normocyte	Normal	Normal	ปกติ
MCV	๘๐-๙๐	๘๐.๘	ปกติ
MCH	๒๔-๓๓	๒๕.๓	ต่ำเล็กน้อย
MCHC	๓๓-๓๖	๓๑.๓	ต่ำเล็กน้อย
RDW	๐-๑๕	๑๓.๗	ปกติ
MPV	๐.๐-๗.๙	๗.๓	ปกติ

ผลการตรวจ HEMATOLOGY

Eosinophil สูง พบว่า อาจเป็นสัญญาณของภูมิแพ้หรือติดเชื้อปรสิตในร่างกาย เช่น พยาธิ อะมี巴 เป็นต้น เม็ดเลือดขาวชนิดโมโนไซด์ พบได้ในโรคติดเชื้ออีบีวี (Epstein-Barr Virus Infection: EBV Infection) ซึ่งเป็นการติดเชื้อไวรัสที่ไม่มีอาการรุนแรงมากนัก และสามารถรักษาให้หายได้

แผนการรักษาที่ได้รับขณะดูแล (ต่อ)

Date	Order for one day	Order for continuation
๒๖/๑๐/๒๕๖๕ (๑๙.๕๐น.)	-Stool exam Stool for parasite	
๒๗/๑๐/๒๕๖๕ (๐๙.๐๐น.) รู้สึกตัวดี ไม่มีไข้ ไอ พ่นยาต่อ V/S ปกติ Pneumonia U/D COPD	-Berodual ๑ NB q ๔ hr.with stat -Dexa ๔ mg IV q ๘ hr. -Sputum Gene X-pert for TB	-Albendazole(๒๐๐) ๒*๑ pc ๓ วัน -ยาแก้ไอเมฆามป้อม จิบเวลาไอ
๒๘/๑๐/๒๕๖๕ (๐๙.๐๐น.) รู้สึกตัวดี ไม่มีไข้ V/S ปกติ Pneumonia,COPD	D/C today F/U OPD ๒ wks. ดูอาการ + CXR ยกลับบ้าน -Cefixime(๑๐๐) ๒*๒ oral pc ๒๐ tab -Azithromycin(๒๕๐) ๒x๑ ac x ๕ day -Albendazole(๒๐๐) ๒*๑ pc ๓ วัน -Dextromethorphan ๑*๓ oral pc ๒๐ tab -ยาแก้ไอเมฆามป้อม ๑ ขาด -GG ๑x๓ pc ๒๐ tab	

สรุปการวินิจฉัยการพยาบาล

การวินิจฉัยการพยาบาลข้อที่ ๑ เสี่ยงต่อภาวะพร่องออกซิเจน เนื่องจากสมะ奥ุดกั้นทางเดินหายใจ
ข้อมูลสนับสนุน

S : ผู้ป่วยบอก “ แผนกอปอยมีเสmen แห้งหายใจไม่ลม ”

O : ผู้ป่วยมีโรคประจำตัวคือโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และสูบบุหรี่เฉลี่ยวันละ ๒๐-๓๐ มวน

O : ฟังปอดได้ยินเสียง Wheezing both lungs

O : มีอาการหายใจเหนื่อยหอบ ๒๕ ครั้ง/ นาที ความอึมตัวของออกซิเจน ๙๔ เปอร์เซ็นต์ที่ Room air

วัตถุประสงค์ทางการพยาบาล

ป้องกันการอุดตันของทางเดินหายใจและส่งเสริมให้ร่างกายได้รับออกซิเจนอย่างเพียงพอ

เกณฑ์การประเมินผล

๑. ผู้ป่วยไม่เกิดอาการชาดอกริจีเจน (Cyanosis)
๒. ทางเดินหายใจโล่ง ไม่มีเสียงเสมอห
๓. ลักษณะการหายใจปกติ อัตราการหายใจ ๑๘-๒๐ ครั้ง/ นาที
๔. พังปอดทั้ง ๒ ข้าง พับเสียง Wheezing ลดลงหรือไม่มีเลย

กิจกรรมการพยาบาล

๑. ประเมินสัญญาณชีพ โดยเฉพาะลักษณะการหายใจ สังเกตอาการ cyanosis
๒. พังเสียงหายใจและเสียงปอดว่ามีเสมหะมากน้อยเพียงใดเพื่อจะได้ช่วยเคาะปอดให้เสมหะมีการเคลื่อนไหวและขับออกได้ง่ายขึ้นช่วยเคาะปอดและสาธิตให้ญาติทราบโดยจัดทำให้ผู้ป่วยอยู่ในท่านอนตะแคง ลำตัวเอียงด้านหลังมีหมอนหนุนแล้วตามด้วยการเคาะปอดนาน ๓๐-๖๐ วินาที โดยทำร่วมกับการให้ผู้ป่วย หายใจลึกๆ และไอออกมาก เพื่อช่วยให้เสมหะออกได้ง่าย
๓. จัดทำให้ผู้ป่วยนอนตะแคงศีรษะสูง เพื่อให้หายใจได้สะดวกและช่วยระบายน้ำลายและเสมหะในปาก ให้หล่อออกมากได้ง่าย
๔. ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับยาขยายหลอดลม Berodual ๑ NB และยาละลายเสมหะตามแผนการรักษาและประเมินผล ข้างเคียงของยาโดยพ่นขยายหลอดลมพ่นทุก ๕ ชั่วโมงและประเมินซ้ำ
๕. สอนให้ผู้ป่วยหายใจลึก ๆ (Deep breathing) และการไออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective cough) ให้ถูกต้อง โดยทุบปากสูดหายใจเข้าลึกๆ ข้าๆ อย่างเต็มที่ทางจมูก จากนั้นก้นหายใจสักครู่จึงไอ ๒-๓ ครั้ง จากนั้นไอ ๒ ครั้ง โดยการอ้าปาก การไอครั้งแรกจะช่วยให้เสมหะหลุดออกจากเยื่อบุหลอดลม ไอครั้งที่ ๒ ทำให้เสมหะเคลื่อนออกมาก เมื่อไอเสร็จสูดหายใจเข้าทางจมูกซ้ำๆ เพื่อบีบกันไม่ให้เสมหะที่ค้างอยู่ที่หลอดลมตกไปในปอด ซึ่งเป็นเหตุให้อื้ออัก
๖. กระตุนให้ผู้ป่วยดื่มน้ำมาก ๆ วันละ ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ มิลลิลิตร เพื่อให้เสมหะอ่อนตัวช่วยขับออกได้ง่ายขึ้น
๗. ดูแลให้ได้รับยา Antibiotic ยา Ceftriaxone ๒ gm IV ตามแผนการรักษาและประเมินผลข้างเคียงของยา

การประเมินผล

ผู้ป่วยเนี้ยอยเป็นพักๆ หายใจหอบ อุณหภูมิร่างกาย ๓๖.๕ องศาเซลเซียส ชีพจร ๙๐ ครั้ง/นาที หายใจ ๒๒ ครั้ง/นาที ความดันโลหิต ๑๘๕/๗๕ มิลลิเมตรปรอท (แขนขวา) O₂ sat Room Air = ๙๘ % มีอาการไอลดลง มีเสมหะสีขาว ขุน พังปอดไม่มีเสียง Wheezing ที่ปอดทั้ง ๒ ข้าง

การวินิจฉัยการพยาบาลข้อที่ ๒ การหายใจไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากมีการแลกเปลี่ยนกําชีญในถุงลมปอดลดลงจากการพยาธิ สภาพของโรค COPD

ข้อมูลสนับสนุน

- S : ผู้ป่วยบอก “ทำอะไรไร้กําชีญแล้ว”
- O : ผู้ป่วยมีอาการเหนื่อยหอบโดยเฉพาะเวลาทำการ
- O : อัตราการหายใจ ๒๔-๒๘ ครั้ง/นาที
- O : พังปอดได้ยินเสียง Wheezing ที่ปอดทั้ง ๒ ข้าง

วัตถุประสงค์ทางการพยาบาล

ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนกําชีญในถุงลมมีประสิทธิภาพมากที่สุด

เกณฑ์การประเมินผล

๑. ลักษณะการหายใจปกติไม่มีอาการหายใจลำบาก อัตราการหายใจประมาณ ๑๖ – ๒๔ ครั้ง/นาที
๒. ไม่ใช้กล้ามเนื้อพิเศษช่วยในการหายใจ (Accessory muscle)
๓. ผู้ป่วยไม่เกิดอาการขาดออกซิเจน (Cyanosis)

กิจกรรมการพยาบาล

๑. ประเมินสัญญาณชีพโดยเฉพาะการหายใจว่ามีการหายใจเร็วและแรงขึ้น หายใจลำบากหรือใช้กล้ามเนื้อคอกและไหปลารชุนในการหายใจหรือไม่ และสังเกตอาการ Cyanosis
๒. จัดท่าให้ผู้ป่วยอนุศรีษะสูงเพื่อทำให้กรอบลง เคลื่อนตัวลงไม่ไปดันปอดทำให้ปอดขยายตัวได้ดีขึ้น การระบายอากาศและการแลกเปลี่ยนแก๊สเป็นไปได้ดีขึ้น
๓. ดูแลให้ได้รับออกซิเจนตามแผนการรักษาของแพทย์
๔. ฝึกให้ผู้ป่วยบริหารการหายใจให้ถูกต้องโดยหายใจเข้าลึกๆ ให้ท้องป่องแล้วค่อยๆ ่อนลมหายใจออกช้าๆ จนหมด เพื่อลดการเกิด Airway collapse และฝึกกล้ามเนื้อกรอบลงให้แข็งแรง
๕. กรณีที่ผู้ป่วยมีอาการหายใจหอบหนีอ่อนแรง ให้ผู้ป่วยอนุสูบบันดาลเตียง ลดการทำกิจวัตรประจำวันทุกอย่างลงโดยมีพยาบาลและญาติคอยช่วยเหลือในการทำกิจวัตรประจำวันอย่างใกล้ชิด
๖. ดูแลให้ได้รับยาขยายหลอดลม ยาสเตรียรอยด์ ตามแผนการรักษาของแพทย์และสังเกตอาการข้างเคียงของยา การประเมินผล

ผู้ป่วยมีอาการเหนื่อย หายใจหอบลดลงในวันที่ ๒ ของการรักษา อัตราการหายใจ ๒๒ ครั้ง/นาที วัดระดับ O_2 sat Room Air ได้ ๘๘ % ผู้ป่วยพูดคุย นอนพักผ่อนได้ ไม่มีผลข้างเคียงจากการใช้ยา

การวินิจฉัยการพยาบาลข้อที่ ๓ ความทันต่อการปฏิบัติกรรมลดลงเนื่องจากอ่อนเพลีย หายใจหอบ ข้อมูลสนับสนุน

- S : ผู้ป่วยบอก “เดินเล่นนิดเดียวก็เหนื่อย”
- O : จากการสังเกตพบว่าผู้ป่วยพักบนเตียงตลอดเวลา
- O : ลูกน้ำที่ทำกิจวัตรประจำวันจะหอบหนีอ่อน
- O : ญาติคอยช่วยเหลือการทำกิจวัตรประจำวัน
- O : อัตราการหายใจ ๒๒ ครั้ง/นาที

วัตถุประสงค์ทางการพยาบาล

ผู้ป่วยสามารถทำกิจวัตรประจำวัน กิจกรรมต่างๆ ในกรอบลดลงได้มากขึ้น โดยไม่มีอาการเหนื่อยเพลียมากเกินไป เกณฑ์การประเมินผล

๑. ไม่มีอาการเหนื่อยหอบหลังจากการทำกิจวัตรประจำวัน
๒. มีกิจกรรมและทำกิจวัตรประจำวันได้ไม่เหนื่อยหอบ และอ่อนเพลียน้อยที่สุด

กิจกรรมการพยาบาล

ผู้ป่วยโรคหลอดลมอุดกั้นเรื้อรังจะไม่สามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ หรือการทำงานได้ลดลง จึงต้องสอนผู้ป่วยและญาติตั้งนี้

๑. ออกกำลังกายต้องเริ่มน้อยๆ เช่น ลูกน้ำบนเตียง แล้วค่อยลูกน้ำข้างเตียงและเดินไปห้องน้ำตาม ตามลำดับ ต้องมีแผนปรับปรุงสุขภาพทั้งทางกายและทางจิตใจประจำวัน จะช่วยให้ผู้ป่วยรู้สึกตนเองมีคุณค่า และยังช่วยให้ผู้ป่วยทนต่ออาการเหนื่อยได้มากขึ้น

๒. ในการออกกำลังกายต้องสอนเกี่ยวกับการบริหารการหายใจ การเดิน การขึ้นบันไดและการบริหาร อื่น ๆ พยายามทำให้ผู้ป่วยปฏิบัติจนเคยชินเป็นนิสัย สิ่งที่สำคัญคือแผนหรือการออกกำลังกายต้องเหมาะสมกับสภาพผู้ป่วยและสภาพแวดล้อมภายในบ้าน เช่น ผู้ป่วยต้องขึ้นบันไดการทำกิจกรรมทุกอย่างต้องสอนให้ผู้ป่วยหายใจเข้าขนะพักและหายใจออกขณะทำกิจกรรมและสอนผู้ป่วยไม่ให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความรีบร้อน ก่อนทำการต้องฝึกให้ผู้ป่วยหายใจโดยการห่อปากน้ำ และนาที หายใจด้วยกระบับลม และให้ผู้ป่วยหายใจ เข้าออกสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว วิธีการหายใจออกโดยการห่อปากการหายใจออกต้องนานกว่าการหายใจ เข้าทางแผนการดูแลและทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ป่วยอย่างเหมาะสม

๓. ให้ตระหนักว่าผู้ป่วยหลอดลมอุดกั้นเรื้อรังที่พลังงานจำกัด ควรใช้พลังงานในกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การรับประทานอาหาร การพูดคุย เป็นต้น ในเวลาที่มีอาการรุนแรงควรให้เฉพาะในการหายใจเท่านั้น

๔. จัดเวลาในการให้การพยาบาล การตรวจเยี่ยมเหมาะสมเพื่อลดอาการอ่อนเพลียของผู้ป่วย

๕. จัดวางสิ่งของต่างๆ ใกล้มือผู้ป่วยให้หยิบใช้ได้สะดวก

๖. ปรึกษาแพทย์และนักกายภาพบำบัดในการจัดโปรแกรมการเพิ่มกิจกรรมให้เหมาะสม

การประเมินผล

ผู้ป่วยสามารถทำกิจวัตรประจำวันได้เองบางส่วน เช่น การรับประทานอาหาร ล้างหน้าแปรงฟัน ใส่เสื้อผ้าต้องมีคนช่วย มีอาการเหนื่อยหอบบ้างเล็กน้อย หายใจ ๒๒-๒๔ ครั้ง/นาที ญาติและผู้ป่วยเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำของพยาบาล

การวินิจฉัยการพยาบาลข้อที่ ๔ ผู้ป่วยไม่สุขสบายเนื่องจากมีภาวะติดเชื้อที่ปอด

ข้อมูลสนับสนุน

S : ผู้ป่วยบอก “ ผมอ่อนเพลียไม่เสมอเหมือนปกติ ” ไอแล็กท์เหนื่อยหอบ ”

O : ผู้ป่วยมีประวัติมีไข้ปวดศีรษะ ผู้ป่วยไอมีเสมหะสีขาวขุ่น ก่อนมาโรงพยาบาล

O : ผลตรวจอุจจาระ right lower lobe Infiltration

วัตถุประสงค์ทางการพยาบาล

ผู้ป่วยไม่มีภาวะปอดติดเชื้อ

เกณฑ์การประเมินผล

๑. ไม่ไข้ เสมหะลดลง

๒. ไม่มีหายใจหอบเหนื่อย

กิจกรรมการพยาบาล

๑. ตรวจวัดสัญญาณชีพ โดยเฉพาะอุณหภูมิร่างกาย ทุก ๔ ชั่วโมง ถ้ามีไข้แนะนำให้ญาติเข็มตัวลดไข้ เพื่อช่วยให้ความร้อนออกจากร่างกาย และกระตุ้นให้เต็มน้ำபோய் เพื่อช่วยพัฒนาร้อนออกจากร่างกาย

๒. ให้ยาลดไข้ Paracetamol ขนาด ๕๐๐ มิลลิกรัม รับประทาน ๑ เม็ด ประเมินผลหลังเข็มตัวลดไข้ ๓๐ นาที

๓. สังเกตลักษณะ สี กลิ่นของเสมหะ ส่งตรวจ Sputum Gene X-pert for TB และติดตามผลการตรวจ

๔. ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวผู้ป่วย เพื่อป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินหายใจข้า

๕. ดูแลให้ได้รับยาปฏิชีวนะ Ceftriaxone ๒ gtm IV วันละครั้ง ตามแผนการรักษา และสังเกตผลข้างเคียงจากการใช้ยา

การประเมินผล

ผู้ป่วยไม่ใช้หลังให้การพยาบาล วัดอุณหภูมิร่างกาย ๓๖.๕ องศาเซลเซียส ยังคงมีอาการไอเล็กน้อย และอาการมีเหนื่อยหอบอยู่บ้าง หายใจ ๒๒-๒๔ ครั้ง/นาที

การวินิจฉัยการพยาบาลข้อที่ ๕

ผู้ป่วยและญาติมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอาการหอบเหนื่อย
ข้อมูลสนับสนุน

S : “อาการหอบจะหายตอนไหนคุณหมอ”

O : ช่วยเหลือตนเองได้น้อย

O : สีหน้ามีความวิตกกังวล

วัตถุประสงค์ทางการพยาบาล

๑. เพื่อลดความวิตกกังวลและส่งเสริมให้มีกำลังใจ

๒. ช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยและญาติปรับตัวและยอมรับในการดำเนินของโรค

เกณฑ์การประเมินผล

๑. ผู้ป่วยและญาติมีสีหน้ายิ่มแย้ม แจ่มใส

๒. มีอาการเหนื่อยลดลงนอนرابได้

กิจกรรมการพยาบาล

๑. รับฟังปัญหาและการระบายอารมณ์ของผู้ป่วย ให้กำลังใจและชี้แนะนำการปฏิบัติตัว

๒. อธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจว่าการที่ยังมีการหายใจเหนื่อย นอนราบไม่ได้ เนื่องจากพยาธิสภาพของโรคเมื่อได้รับการรักษาอาการเหนื่อยดังกล่าวจะดีขึ้นการเหนื่อยจะลดลง

๓. แนะนำญาติมีส่วนร่วมในการดูแลอย่างใกล้ชิดและพูดให้กำลังใจผู้ป่วย จะทำให้ผู้ป่วยไม่ถูกทอดทิ้ง

การประเมินผล

ผู้ป่วยและญาติมีสีหน้าแจ่มใสขึ้น ความวิตกกังวลน้อยลง ให้ความร่วมมือในการรักษา

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

หลักการและเหตุผล

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (chronic obstructive pulmonary disease : COPD) เกิดขึ้นได้ทุกอายุตั้งแต่เด็กไปจนกระทั่งคนสูงอายุ ในเด็กมีการแพ้สารบางอย่างเป็นประจำ เมื่อ่านเข้าก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในปอดไปเป็นโรคที่ดี ส่วนผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่ในปริมาณน้อยถึงมาก และต้องอยู่ในที่ที่มีสิ่งเร้าทางเดินหายใจ เช่นบ้าน โรงเรียน โรงงาน ฯลฯ ระยะแรกจะทำให้เป็นโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง(Chronic bronchitis) แล้วต่อไป จึงเปลี่ยนเป็นโรคถุงลมโป่งพอง (Pulmonary emphysema) เมื่อผู้ป่วยมีอาการ และได้รับการรักษาที่รวดเร็ว ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องใหญ่ และสำคัญมากในความรู้สึกของญาติและผู้ป่วย โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นโรคที่สามารถป้องกันและรักษาได้ที่พับได้บ่อย ในปัจจุบันถือเป็นโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของภาวะทุพพลภาพ และการเสียชีวิตของคนทั่วโลก ส่งผลให้เกิดภาระทางสังคมและเศรษฐกิจ ตามมา ในปัจจุบันมีผู้ป่วยเป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจำนวนมากพอสมควร เนื่องจากมีการสูบบุหรี่เป็นจำนวนมากและปัญหานลภาระทางอากาศ ตัวเลขความชุกของโรคนี้ในประเทศไทยไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับวิธีการสำรวจ, เกณฑ์การวินิจฉัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับในประเทศไทยแม้จะมีการสำรวจระบบวิทยาของโรคนี้ในระดับชาติ แต่จากการคำนวณโดยใช้แบบจำลองจากข้อมูลความชุกของการสูบบุหรี่และมลภาวะในสภาพแวดล้อม ในบ้านและที่สาธารณะ ประมาณว่าร้อยละ ๕ ของประชากรไทยที่อายุเกิน ๓๐ ปีขึ้นไปป่วยเป็นโรคนี้ นอกจากราคาที่สูงและไม่สามารถรักษาได้ทันท่วงที ทำให้ผู้ป่วยต้องมาพบแพทย์ด้วยโรคปอด อุดกั้นเรื้อรังในเวชปฏิบัติค่อนข้างมาก ทั้งผู้ป่วยที่มา

พบแพทยในระยะที่โรคสงบ เพื่อรับยาควบคุมอาการต่อเนื่องและผู้ป่วยระยะโรคกำเริบอย่างเฉียบพลัน ส่งผลให้ในปัจจุบัน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังถือเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหานึง ของระบบสาธารณสุขของประเทศไทย จึงมีความจำเป็นที่ต้องมี ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยมีอาการกำเริบและให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด

จากสถิติผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มารับบริการรักษาพยาบาล ที่ตึกผู้ป่วยในอายุกรุรมชาย โรงพยาบาลสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีจำนวน ๑๖๙ คน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีจำนวน ๑๕๓ คน และ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีจำนวน ๑๓๐ คน ซึ่งผู้ป่วยเหล่านี้จะมารักษาตัวที่โรงพยาบาลช้าๆ

ดังนั้นการดูแลผู้ป่วยขณะที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้ป่วยมีชีวิตอุดโดยปราศจากภาวะแทรกซ้อน พยาบาลซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในสถานที่เป็นผู้ดูแลใกล้ชิดทั้งผู้ป่วยและญาติ จึงต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจทั้งทางกายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา พยาธิสภาพ ตลอดจนแนวทางการรักษาพยาบาลผู้ป่วย การศึกษาผู้ป่วยเฉพาะกรณีจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาบุคลากรพยาบาลให้บรรลุถึงเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องใช้ความรู้ความสามารถทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อจะได้ให้การพยาบาลที่ถูกต้องรวดเร็ว

๔.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ทราบถึงความหมาย สาเหตุการดำเนินโรค พยาธิสภาพ อาการ อาการแสดง การวินิจฉัยโรค และการรักษาที่ถูกต้อง

๒. เพื่อศึกษาแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง เพื่อลดอาการรุนแรงของโรค และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้

๓. เพื่อศึกษาปัญหาและวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ เป้าหมาย

๑. ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

๒. ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนที่อันตรายถึงชีวิต

๓. บุคลากรทางการพยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับภาวะแทรกซ้อนของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง รวมทั้งวางแผนการป้องกันได้รวดเร็ว

๔. เป็นข้อมูลสำหรับศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านวิชาการในการพัฒนาตนเอง และวิชาชีพของบุคลากรทางการพยาบาล

๔.๓ สาระสำคัญ

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นโรคที่เป็นสาเหตุให้ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลบ่อยๆ ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูง และอัตราการตายของผู้ป่วยในแต่ละปีมีจำนวนมากขึ้น การรักษาพยาบาลผู้ป่วยรวมทั้งการประเมินสภาพผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญพยาบาลต้องมีทักษะ ความรู้ความสามารถความเหมาะสม เพื่อสามารถนำความรู้ถ่ายทอดให้แก่ผู้ป่วยและญาติในการดูแลตนเองทั้งการใช้ยาพ่นขยายหลอดลม การรับประทานยา และการมาตรวจตามนัด เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน

๔.๔ ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. เลือกรณีศึกษาที่นำเสนอและมีปัญหาจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในผู้ป่วยรายนี้เป็นผู้ป่วยชายไทยสูงอายุ อายุ ๗๖ ปี รูปร่างผอม ผิวดำเนง มีอาการไอ หายใจหอบ ก่อนมา ๒ วัน แรกรับ รู้สึกตัวดี สีหน้ากังวล ผุดคุยได้ไม่ชัดเจน บ่นหอบเหนื่อย หายใจลำบาก พิงปอดได้ยินเสียง Wheezing ที่ปอดทั้ง ๒ ข้าง วัดสัญญาณชีพ

อุณหภูมิร่างกาย ๓๖.๗ องศาเซลเซียส ชีพจร ๘๖ ครั้ง/นาที หายใจ ๒๙ ครั้ง/นาที ความดันโลหิต ๑๐๘/๗๑ มิลลิเมตร proto (แขนขวา) O₂ sat Room Air = ๘๔-๘๕ % แพทเทิร์นิจฉัย Pneumonia , COPD

๒. รวมรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากการซักประวัติ การตรวจร่างกาย และประเมินสภาพครอบครัวซึ่งพบว่ามีปัญหาทางการพยาบาล สามารถรวมมาได้ดังนี้

ปัญหาที่ ๑ เสียงต่อภาวะพร่องออกซิเจน เนื่องจากเสมหอดูกันทางเดินหายใจ

ปัญหาที่ ๒ การหายใจไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากมีการแตกเปลี่ยนก้าชในถุงลมปอดลดลงจากพยาธิ สภาพของโรค COPD

ปัญหาที่ ๓ ความหนาต่อการปฏิบัติกรรมลดลงเนื่องจากอ่อนเพลีย หายใจหอบ

ปัญหาที่ ๔ ผู้ป่วยไม่สุขสบายเนื่องจากมีภาวะติดเชื้อที่ปอด

ปัญหาที่ ๕ ผู้ป่วยและญาติมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอาการหอบเหนื่อย

๓. ศึกษาแนวทางการรักษา การใช้ยารักษา และการส่งต่อ

๔. ศึกษาค้นคว้าจากตำราเพื่อให้ข้อมูลข้อเสนอแนะ สามารถนำไปใช้กับผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง

๕. พุดคุยสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วยและครอบครัวเพื่อสร้างความไว้วางใจ

๖. อธิบายข้อมูล อาการของผู้ป่วยและกระบวนการการรักษาต่างๆ ให้ครอบครัวผู้ป่วยเข้าใจ

๗. ทุกกระบวนการการรักษาและให้ความรู้ต้องให้ญาติมีส่วนร่วมมากที่สุด และมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ป่วยและครอบครัวทุกระยะ เพื่อให้เกิดความรู้สึกเชื่อใจและไว้วางใจ

๘. ประเมินผลและแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้ป่วยและญาติทุกระยะ

๔.๕ สรุปกรณ์ศึกษา

จากการณ์ศึกษาในชาหยไทย วัยสูงอายุ อายุ ๗๖ ปี รู้ร่างผอม มีโรคประจำตัว COPD มียาพ่นและยาгинเป็นประจำ อาชีพเกษตรกร มาด้วยอาการไอ หายใจหอบ ก่อนมา ๒ วัน แรกรับ รูสีกตัวดี สีหน้ากังวล พูดคุยได้ไม่ชัดเจน บ่นหอบเหนื่อย หายใจลำบาก พิงปอดได้ยินเสียง Wheezing ที่ปอดทั้ง ๒ ข้าง วัดสัญญาณชีพ อุณหภูมิร่างกาย ๓๖.๗ องศาเซลเซียส ชีพจร ๘๖ ครั้ง/นาที หายใจ ๒๙ ครั้ง/นาที ความดันโลหิต ๑๐๘/๗๑ มิลลิเมตรproto (แขนขวา) O₂ sat Room Air = ๘๔-๘๕ % แพทเทิร์นิจฉัย Pneumonia , COPD รักษาโดย ให้ Berodual ๑ NB q ๔ hr. with stat,Dexa ๔ mg IV q ๔ hr. และให้ยาผ่าเชื้อ Ceftriaxone ๒ g/m IV OD ให้การพยาบาลอย่างใกล้ชิด วัดสัญญาณชีพ และประเมินค่าออกซิเจนปัลส์ออกน้ำทุก ๔ ชั่วโมง เพื่อประเมินอาการตลอดเวลา หลังจากให้การพยาบาลผู้ป่วยมีอาการดีขึ้นเล็กน้อย ไอ หายใจหอบเหนื่อยลดลง พิงปอดได้ยินเสียง wheezing both lungs ค่าออกซิเจนปัลส์นิว ๘๖-๘๗% ผู้ป่วยและญาติเข้าใจในแผนการรักษาของแพทย์ และผู้ป่วยต้องนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ แพทย์มาตรวจเยี่ยมอาการ ผู้ป่วยยังมีอาการหายใจหอบเล็กน้อยและไอ พิงปอดไม่ได้ยินเสียง wheezing both lungs จึงให้พ่นยาต่อ Berodual ๑ NB q ๔ hr. และให้ยาDexa ๔ mg IV q ๔ hr. ยาแก้ไออมะเขามป้อม จิบเวลาไอ ให้การพยาบาลดูแลผู้ป่วยให้สามารถอนหลับพักผ่อนได้ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ผู้ป่วยมีอาการไอลดลง หายใจไม่เหนื่อยหอบ ไม่มีไข้ ค่าออกซิเจนปัลส์นิว ๙๗-๙๘% สัญญาณชีพปกติ แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ และแนะนำให้นำพับแพทย์ตามนัด อีก ๒ สัปดาห์ พยาบาลให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาการของโรค ภาวะแทรกซ้อนของโรค การดูแลตนเองเมื่อยื้อที่บ้าน และการรับประทานยา การใช้ยาพ่นที่ถูกต้อง ผู้ป่วยและญาติเข้าใจและปฏิบัติตาม

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ

หลังจากได้ทำการถือและผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ทำให้ผู้ศึกษา มีความรู้มากขึ้น มีการให้การพยาบาลดูแลผู้ป่วยที่ถูกต้องเหมาะสมมากขึ้น ทำให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างรวดเร็ว ทั้งร่างกายและจิตใจ มีผู้ป่วยที่เข้ามารักษาและได้รับการดูแล จำนวน ๑๓๐ คน สร้างส่งต่อจำนวน ๓ ราย ไม่มีผู้ป่วยเสียชีวิตจากโรค COPD

นอกจากการที่ผู้ป่วยได้รับการรักษาที่เร็วที่สุด สามารถวินิจฉัยและให้ยาได้เร็วที่สุด จะสามารถลดการเสียชีวิต และลดภาวะแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้นได้นั้น การฟื้นฟูสภาพหลังเจ็บป่วยและการดูแลคนเองที่ถูกต้องของผู้ป่วยเมื่ออยู่ที่บ้าน เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้ผู้ป่วยไม่กลับมาอนโรงพยาบาลซ้ำ และไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน รวมถึงสภาพจิตใจ การให้กำลังใจผู้ป่วยและญาติที่เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน

๕.๒ ผลสำเร็จของงานเชิงคุณภาพ

๑. ผู้ป่วยได้รับการดูแลรักษาพยาบาลอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๒. ผู้ป่วยและญาติมีความรู้เกี่ยวกับโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเพิ่มมากขึ้น มีความตระหนักรู้ในการดูแลคนเอง เช่นการงดสูบบุหรี่ การหลีกเลี่ยงสิ่งแวดล้อมที่กระตุนทำให้เกิดอาการหอบ การออกกำลังกายที่เหมาะสม และสังเกตอาการที่ผิดปกติได้อย่างถูกต้อง

๓. ผู้ป่วยและญาติ มีสีหน้าสดชื่น และพึงพอใจในการมารับบริการ

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑. ใช้เป็นแนวทางสำหรับบุคลากรทางการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

๒. สามารถนำไปใช้เป็นคู่มือทางการพยาบาล เพื่อให้บุคลากรทางสาธารณสุขปฏิบัติเป็นไป ในแนวทางเดียวกัน

๓. ลดระยะเวลาในการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของผู้ป่วยได้

๔. เป็นแนวทางในการนำมาพัฒนาการบริการให้ดียิ่งขึ้น และใช้เป็นเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ

๗. ความยุ่งยากและข้อข้อในการดำเนินการ

เนื่องจากผู้ป่วยเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ผู้ป่วยต้องเข้า-ออกโรงพยาบาลเป็นประจำ จากการภาวะวิกฤตฉุกเฉินของเห็นหนึ่งอย่าง ญาติยังไม่ให้ความสำคัญในการรักษา ผู้ป่วยต้องดูแลคนเองในเรื่องการใช้ยาพ่นขยายหลอดลม การรับประทานยาต่อเนื่อง รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑. ผู้ป่วยเป็นผู้สูงอายุ การสื่อสารในการให้การรักษาพยาบาลค่อนข้างลำบาก ทำให้ผู้ป่วยเข้าใจเข้าใจยากขึ้น ต้องใช้การพูดที่เป็นกันเอง น้ำเสียงโหนต์ จะสื่อสารได้ยากขึ้น

๒. การที่จะดึงครอบครัวเข้ามานี้ส่วนร่วมในการวางแผนการดูแลผู้ป่วยได้นั้นเป็นเรื่องที่ยากพอสมควร พยาบาลจึงต้องใช้ทั้งความอดทนและเข้าใจในสภาพของครอบครัวของผู้ป่วยแต่ละคนด้วย

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. เมื่อผู้ป่วยที่ส่งสัญญาเป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง การประเมินสภาพผู้ป่วยและการจัดการผู้ป่วย ควรจัดการอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับออกซิเจน และรับยาขยายน้ำเหลือง และได้รับการตรวจวินิจฉัยอย่างรวดเร็วที่สุด จะทำให้ลดอัตราการเสียชีวิตได้

๒. จัดทำแนวทางร่วมกับสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังแบบองค์รวม เพื่อการดูแลที่มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยและญาติได้อย่างเหมาะสม

๓. พยาบาลต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ ฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญอยู่เสมอ

๑๐. การเผยแพร่องาน

“ได้ทำการเผยแพร่องานโดยเสนอผลงานแก่ที่ประชุมประจำเดือนในหน่วยบริการ

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

๑. นางกฤติยาภรณ์ ใจสาหัส สังกัดส่วนผลงาน ร้อยละ ๑๐๐

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ...กฤติยาภรณ์ ใจสาหัส.....

(นางกฤติยาภรณ์ ใจสาหัส)

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพรหุตบปฐบติก
วันที่...๒๐.....เดือนธันวาคม พ.ศ....ปี...๒๕๖๖....

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางกฤติยาภรณ์ ใจสาหัส	<u>กฤติยาภรณ์ ใจสาหัส</u>

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

 (นางสาวสุภารดี สมรหัพย์)
 ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล
 (พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ)
 วันที่...๒๐... เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖..

ลงชื่อ.....

 (นายชัย เตี๊ยะนกิจไพรศาล)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสุวรรณภูมิ
 วันที่...๒๐... เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖..

**แบบเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการ)**

๑.เรื่อง การพัฒนาแนวทางการใช้ยาพ่นขยายหลอดลมในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

๒.หลักการและเหตุผล

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง มีพยาธิสภาพโดยรวมคือจะมีทางเดินหายใจส่วนล่างตีบแคบหรือมีการอุดกั้นทางเดินหายใจเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงภายในหลอดลมหรือในเนื้อปอด การดำเนินการของโรคจะค่อยๆ เลวลงไม่กลับคืนเป็นปกติ ไม่สามารถรักษาให้หายขาด และเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต ทุกวันนี้เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า สภาพอากาศในปัจจุบันจัดอยู่ในสภาวะที่มีมลพิษเข้าขั้นรุนแรงที่แօอัดไปตัวผู้คน ฝุ่นผง และมลพิษจากควันรถ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งได้แก่ โรคหอบหืด โรคปอดอักเสบ ผู้ป่วยเหล่านี้มักจะมีภูมิแพ้ภูมิแพ้ที่ต่อสารภูมิแพ้และสิ่งแวดล้อมได้มากกว่าคนปกติ ทำให้เกิดอาการไอ แน่นหน้าอก หายใจลำบาก หายใจลำบาก หรือหายใจลำบาก เนื่องจากการตั้งกล่าวร้ายมักเกิดขึ้นทันทีที่ได้รับสารภูมิแพ้ อาการเหล่านี้ อาจหายไปได้เอง หรืออาจหายได้เมื่อได้รับยาขยายหลอดลม ใน การรักษาโรคระบบทางเดินหายใจ จะมีทั้งยา润湿剂 และยาชนิดพ่นสูด เมื่อใช้ร่วมกันจะส่งผลให้การรักษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

งานการพยาบาลผู้ป่วยใน มีจำนวนผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเข้ารับการรักษาเพิ่มมากขึ้น และพบว่าผู้ป่วยกลุ่มนี้ กลับเข้ารับการรักษาซ้ำ แพทย์ผู้รักษาจะมีคำสั่งการรักษาให้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด และข้อดีของยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด คือง่ายต่อการพกพา และสามารถถอดออกได้โดยตรงทันทีที่ผู้ป่วยมีอาการ ดังนั้นเพื่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิผลในการดูแลผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจที่ต้องใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด และครอบคลุมถึงการให้ความรู้ สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ป่วยและญาติสามารถดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ทั้งขณะอยู่โรงพยาบาลและเมื่อกลับไปอยู่บ้าน จึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาแนวทางการใช้ยาพ่นขยายหลอดลมในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำในการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง และส่งผลให้การรักษาและการดำเนินของโรคดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้ป่วยที่ต้องใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับผลทางการรักษาจากยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด อย่างเต็มประสิทธิภาพ

๓. เพื่อให้ผู้ป่วยตระหนักรู้ความสำคัญในการดูแลตนเองให้ปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ป่วยสามารถลดความรุนแรงของโรคและป้องกันภาวะแทรกซ้อนไม่ให้การดำเนินของโรคเป็นไปในระดับที่รุนแรงมากขึ้น

**๓.บหวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข
บหวิเคราะห์และแนวความคิด**

การพัฒนาแนวทางการใช้ยาพ่นขยายหลอดลมในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ได้ใช้ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับ การพยาบาลผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจที่ต้องใช้ยาพ่นขยายหลอดลม ให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองได้เมื่อมีอาการ หายใจหอบเหนื่อย โดยแนะนำให้ผู้ป่วยพกพายาพ่นขยายหลอดลมติดตัวไว้ตลอด รู้จักสังเกตอาการผิดปกติที่เกิดขึ้น และ สามารถใช้ยาพ่นขยายหลอดลมเพื่อแก้ไขภาวะความเจ็บป่วยของตนเองได้ นอกจากนี้ยังใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับการดูแลตัวเอง ดังนี้

๑. การเรียนรู้ของอุซูเบล ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับมาจากการที่ผู้สอนอธิบายสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ให้ทราบ และผู้เรียนรับฟังด้วยความเข้าใจ การสอนผู้ป่วยในการใช้ยาพ่นขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดยาพ่นขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด เป็นอย่างดี เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาสภาวะสุขภาพของตนเองในขณะนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีใช้ยาพ่นสูดมี ขั้นตอนง่ายๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ เข่าขวดยาพ่น ๔-๕ ครั้งก่อนสูด

๑.๒ วางเครื่องพ่นหรือขวดยาพ่นไว้ในช่องปากและทุบปาก หรือหางจากrimฝีปาก และอ้าปาก เพียงเล็กน้อย

๑.๓ ในขณะที่หายใจออกปกติจนสุดให้กดเครื่องพ่นยาทันที พร้อมกับสูดลมหายใจเข้าไป ในปอดอย่าง ช้าๆ ใช้วาล่าประมาณ ๓-๕ นาที

๑.๔ เมื่อหายใจเข้าเต็มที่แล้วให้อ้าเครื่องพ่นออก ทุบปากและกลืนหายใจให้นานเท่าที่จะทำได้ ประมาณ

๕-๑๐ นาที

๑.๕ เมื่อครบเวลาแล้วให้หายใจออกช้าๆ และถ้าต้องการพ่นซ้ำ ควรให้ห่างจากครั้งแรกประมาณ ๑ นาที

๒. ทฤษฎีระบบการพยาบาล (theory of nursing system) เป็นระบบที่เดียวจากการใช้ความสามารถทางการ พยาบาลเพื่อปรับแก้ไขความสมดุลระหว่างความสามารถในการดูแลตนเองกับความต้องการในการดูแลตนเองทั้งหมดของ ผู้ป่วย ระบบการพยาบาลจะเกิดขึ้นเมื่อพยาบาลมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยเพื่อค้นหาปัญหาความต้องการ การดูแลและลงมือ กระทำ เพื่อสนองต่อความต้องการการดูแล รวมทั้งปรับการใช้และพัฒนาความสามารถของผู้ป่วยในการดูแลตนเอง และ ระบบการพยาบาลเป็นระบบของการกระทำซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามความสามารถและความต้องการในการดูแลของผู้ป่วย บทบาทหน้าที่พยาบาลด้านระบบสนับสนุนและให้ความรู้ (supportive-educative nursing system) ระบบนี้ผู้ป่วยจะเรียนรู้ที่จะกำหนดความต้องการในการดูแลตนเองทั้งหมดและกิจกรรมที่ต้องกระทำ ผู้ป่วยจะได้รับการ สอน แนะนำและสนับสนุนจากพยาบาล การสอนจะต้องรวมผู้ป่วย ครอบครัว และบุคคลสำคัญของผู้ป่วยด้วย ส่วน พยาบาลนอกจากจะสอนและให้คำแนะนำแล้วยังต้องคอยกระตุ้นให้กำลังใจให้ผู้ป่วยคงความพยายามในการดูแลตนเอง

๓. วิธีการให้ความช่วยเหลือตามแนวคิดของໂօเริม กล่าวไว้ว่า วิธีการให้ความช่วยเหลือที่พยาบาล จะใช้เพื่อ ช่วยเหลือบุคคลที่มีความพร่องในการดูแลตนเอง มี ๕ วิธี ได้แก่

๓.๑ การกระทำ หรือการกระทำแทน

๓.๒ การชี้แนะ

๓.๓ การสนับสนุน

๓.๔ การสอน

๓.๕ การสร้างสิ่งแวดล้อม

จากแนวความคิดดังกล่าวทั้งหมด ทางผู้จัดทำต้องการให้ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมีความรู้ ตระหนักรู้และดูแล ตนเองได้ จึงได้พัฒนาแนวทางการใช้ยาพ่นขยายหลอดลมในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยอาศัยผู้ป่วยและครอบครัวเป็น

ผู้ดำเนินการหลัก และเห็นได้ว่าในการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดนั้นไม่สูงมาก เพียงแต่ปฏิบัติตามคำแนะนำทำการใช้ยาให้ถูกต้อง ดังนั้นจึงเห็นความสำคัญของการสอนและให้ความรู้กับผู้ป่วย ที่ต้องใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอ

แนวทางดำเนินงาน ดังนี้

จัดทำแผนการสอนความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับชนิดและลักษณะของยาขยายหลอดลมที่ใช้บ่อยๆ คุณสมบัติของยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด วิธีการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๑. จัดทำ และรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับชนิดและลักษณะของยาขยายหลอดลมที่ใช้บ่อยๆ คุณสมบัติของยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด วิธีการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๒. เมื่อมีการรับผู้ป่วยมารับการพักรักษาตัวที่ห้องผู้ป่วยในชัย ที่แพทย์มีคำสั่งการรักษา ให้ใช้ยาพ่นขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด ให้พยาบาลที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วยและญาติ พร้อมทั้งประเมินความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด

๓. หลังจากที่ผู้ป่วยได้รับการรักษาพยาบาลผ่านพื้นระวีกฤตแล้ว ให้พยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดกับผู้ป่วยและญาติ

๔. เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยและญาติหรือผู้ดูแลผู้ป่วยได้ซักถามข้อข้องใจต่างๆ พร้อมทั้งประเมินความสามารถในการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดภายหลัง หากได้รับการจำหน่ายจากโรงพยาบาล

๕. ในระหว่างที่ผู้ป่วยนอนพักรักษาอยู่ ให้พยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ทำการสอน แนะนำวิธีการใช้ยาพ่นขยายหลอดลม พร้อมทั้งประเมินความพร้อมของผู้ป่วยโดยให้ผู้ป่วยใช้ยาพ่นขยายหลอดลมด้วยตัวเอง โดยพยาบาลให้การช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อให้เกิดความมั่นใจ และกำลังใจในการดูแลตนเองของผู้ป่วย ญาติและผู้ดูแล

๖. หากผู้ป่วยได้รับการจำหน่ายกลับบ้าน ให้ทบทวนความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดอีกรอบ พร้อมทั้งให้กำลังใจผู้ป่วย ญาติและผู้ดูแล ให้เกิดความมั่นใจกับผู้ป่วยญาติและผู้ดูแล

๗. วันจำหน่ายผู้ป่วยให้มอบเอกสารเกี่ยวกับชนิดและลักษณะของยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด คุณสมบัติ และวิธีการใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพที่ได้จัดทำไว้ พร้อมเบอร์โทรศัพท์ ของหน่วยงานให้กับผู้ป่วย และญาติหรือผู้ดูแล

ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จะทำให้เข้าใจในสื่อการสอนด้วยข้อจำกัดทำให้พยาบาลต้องใช้เวลาในการสอนให้คำแนะนำเป็นเวลานาน ควรมีสื่อการสอนแบบอินดี้วัยเช่น VDO เป็นต้น

๔.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้ป่วยที่ต้องใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูด ทั้งในรายที่ใช้ช่วงคราวและในรายที่ต้องใช้ระยะยาวสามารถใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ผู้ป่วยที่ใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดทุกราย สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติและสามารถลดแผลตนเองในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. ลดอัตราการกลับมารักษาตัวในโรงพยาบาลซึ่งในผู้ป่วยที่ใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดได้มีถูกต้อง

๕.ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ผู้ป่วยสามารถใช้ยาขยายหลอดลมชนิดพ่นสูดได้ถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐
๒. ผู้ป่วยและครอบครัวได้รับความรู้และคำแนะนำในการใช้ยาพ่นขยายหลอดลม ร้อยละ ๑๐๐

ลงชื่อ.....นฤมลภานุชัยสันติ.....

(นางกฤติยาภรณ์ ใจสาหัส)

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ
วันที่ ๒๐ เดือน กุมภาพันธ์ ปี ๒๕๖๖

ผู้ขอประเมิน